

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 5. april 2023
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Freja Bruun
Sagsnr.: 2023-0030-8503
Dok.: 2763368

Besvarelse af spørgsmål nr. 405 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 405 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 8. marts 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Maria Carlsson

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 405 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, om det er fair, at klagefristen i Elisabeths sag "springer" på grund af politiet, og vil ministeren redegøre for, hvilke initiativer ministeren vil tage på baggrund af sagen, herunder redegøre for ministerens syn på at ændre loven, så offeret/anmelderen får en erstatning, når det ikke er forhold hos offeret, der gør, at en sag tabes på gulvet, som beskrevet i 21 Søndag ”Elisabeths voldtægtssag blev glemt” på DR den 5. marts 2023?”

Svar:

1. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet og Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet og Rigsadvokaten skal indledningsvis bemærke, at det er meget beklageligt, at der er sket fejl i behandlingen af de pågældende sager. Som det fremgår nedenfor, er der i alle tilfælde, hvor der er sket fejl, tale om beklagelige menneskelige fejl, og sådanne fejl vil desværre aldrig helt kunne undgås. Risikoen for, at fejlene opstår, skal imidlertid begrænses mest muligt, og der er derfor både lokalt og centralt iværksat en række initiativer med henblik herpå.

1. ”Elisabeth”-sagen

Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi har oplyst, at politikredsen den 23. oktober 2019 modtog en anmeldelse om, at otte elever på en højskole i perioden fra den 2. september 2019 til den 11. oktober 2019 havde været udsat for seksuelle overgreb begået af en anden elev på skolen.

Politikredsen iværksatte herefter efterforskning af sagen. I den forbindelse blev der i perioden indtil medio februar 2020 gennemført afhøring af de otte elever og en lærer på højskolen. Der blev ikke foretaget afhøring af den person, der ifølge oplysningerne i artiklen var ven til den mistænkte. I efterforskningen indgik imidlertid et brev, som den mistænkte havde skrevet til de øvrige elever på skolen, og et brev, som den mistænkte havde skrevet til den ene af anmelderne.

Den mistænkte elev blev den 25. juni 2020 sigtet for voldtægt efter straffelovens § 216, stk. 1, nr. 1, subsidiært efter straffelovens § 216, stk. 1, nr. 2, begået mod én af de otte elever (”Elisabeth”). Den sigtede blev afhørt den 20. juli 2020. Efter politikredsens vurdering var det en fejl, at afhøringen og sigtelsen ikke skete tidligere.

Den 11. august 2020 indstillede anklagemyndigheden i Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2, efterforskningen i sagen vedrørende syv af de otte elever, hvilket de syv elever og den mistænkte ved brev af 11. august 2020 blev underrettet om.

Samme dag opgav anklagemyndigheden i Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi sigtelsen vedrørende voldtægt i relation til den ottende elev ("Elisabeth"), idet videre forfølgning ikke fandtes at kunne føre til, at den sigtede ville blive dømt skyldig i voldtægt, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2. Den sigtede blev underrettet herom ved brev af 11. august 2020.

Ved e-mail af 19. november 2020 anmodede "Elisabeths" bistandsadvokat om status i sagen. Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi blev i den forbindelse opmærksom på, at der ved en meget beklagelig menneskelig fejl ikke var sket underretning af "Elisabeth" og bistandsadvokaten. Politikredsen underrettede derfor den 3. december 2020 "Elisabeth" om afgørelsen, ligesom Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi ved en telefonsamtale den 5. december 2020 beklagede fejlen over for den pågældende.

Den manglende underretning betød, at "Elisabeth" ikke havde mulighed for at påklage afgørelsen til Statsadvokaten i København, da omgørelsesfristen efter retsplejelovens § 724, stk. 2, var udløbet.

Ved brev af 9. december 2020 påklagede bistandsadvokaten alligevel Sydsjællands og Lolland-Falsters Politis afgørelse. Uagtet at omgørelsesfristen var sprunget, valgte Statsadvokaten i København at foretage en indholdsmæssig vurdering af sagen og erklærede sig i den forbindelse enig i afgørelsen.

Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi har ved brev af 2. marts 2023 modtaget en begæring om genoptagelse af den konkrete sag. Der er ikke på nuværende tidspunkt taget stilling til begæringen.

Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi har oplyst, at politikredsen generelt har stort fokus på behandlingen af voldtægtssager. Det indebærer bl.a., at der ugentligt bliver udarbejdet datatræk over verserende voldtægtssager, som efterfølgende drøftes på møder mellem politiet og anklagemyndigheden. Det er som følge af den konkrete sag indskærpet, at det i forbindelse med den løbende opfølgning på de verserende sager skal sikres, at der er fremdrift i sagsbehandlingen, og at alle relevante efterforskningsskridt bliver overvejet og gennemført i rette tid.

Som led i indførelsen af den samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse, der først blev indført efter anmeldelsen af den pågældende sag, og iværksættelsen af tiltag i flerårsaftalen for politiet og anklagemyndigheden om at forbedre forholdene for voldtægts ofre, har Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi i 2021 – ligesom landets øvrige politikredse – oprettet et tværfagligt specialiseret team, der skal løfte kvaliteten af politikredsens behandling af sager om bl.a. voldtægt.

Et væsentligt opmærksomhedspunkt i teamets arbejde er netop at sikre, at der i anmeldte voldtægtssager, hvor det er besluttet ikke at rejse tiltale, sker opfølgning over for den forurettede i sagen. Opfølgningen indebærer, at der tages telefonisk kontakt til den pågældende, som orienteres om afgørelsen og begrundelsen for afgørelsen. Orienteringen sker bl.a. på baggrund af data-træk over voldtægtssager, hvor der er truffet afgørelse om, at sigtelsen opgives. Udover at sikre telefonisk opfølgning over for den forurettede udgør datatrækket en yderligere kontrolforanstaltning, som har til formål at sikre, at den forurettede underrettes om afgørelser inden klagefristens udløb. Den ændrede procedure vil således kunne være med til at undgå sagsbehandlingsfejl.

2. "Amanda"-sagen

Københavns Vestegns Politi har om den konkrete straffesag oplyst, at sagen vedrørte flere forhold af blufærdighedskrænkelser begået over en årrække mod tre forskellige forurettede, herunder den forurettede "Amanda". Københavns Vestegns Politi modtog den 24. november 2014 anmeldelsen fra "Amandas" søster. "Amanda" blev afhørt dagen efter.

Den 22. april 2015 opgav Københavns Vestegns Politi påtale i sagen vedrørende "Amanda".

Ved brev af 22. maj 2015 påklagede "Amandas" advokat afgørelsen til Statsadvokaten i København.

Ved en gennemgang af sagen er det konstateret, at slutningsskrivelsen til den sigtede samt til forurettede "Amanda" er dateret den 22. april 2015, mens de øvrige slutningsskrivelser i sagen er dateret den 27. april 2015. Det har ikke været muligt at fastlægge, hvornår de enkelte breve er afsendt til modtagerne, idet politikredsen på tidspunktet for sagen ikke særskilt registrerede afsendelsestidspunkter. Det er imidlertid kutyme i politikredsen, at alle slutningsskrivelser i en sag sendes samtidig til alle parter, hvilket også var kutyme på det pågældende tidspunkt. Det er derfor politikredsens opfattelse, at alle breve i sagen – på trods af forskellige brevdatoer – reelt blev afsendt den 27. april 2015.

Sigtede modtog dog et brev, som var dateret den 22. april 2015, hvorfor omgørelsesfristen løb fra denne dato. Det fremgik imidlertid af politikredsens indstilling til Statsadvokaten i København af 12. juni 2015, at omgørelsesfristen var den 27. juni 2015 og ikke den 22. juni 2015, hvilket beroede på en beklagelig fejl fra politikredsens side.

Statsadvokaten i København omgjorde ved afgørelse af 26. juni 2015 politikredsens afgørelse om påtaleopgivelse og anmodede om, at der blev rejst tiltale i sagen. Samme dag fremsendte statsadvokaten sagen til Københavns Vestegns Politi med anmodning om forkyndelse af afgørelsen inden udløbet af lørdag den 27. juni 2015.

Da omgørelsesfristen rettelig udløb den 22. juni 2015, og Københavns Vestegns Politi modtog beslutningen om omgørelse fra statsadvokaten den 26. juni 2015, var fristen for rettidig forkyndelse af omgørelsen for den sigtede allerede sprunget ved modtagelsen af omgørelsesskrivelsen fra statsadvokaten.

Da hverken statsadvokaten eller Københavns Vestegns Politi var opmærksom på fejlen i datoen for omgørelsen, har man taget udgangspunkt i en forkert dato i den videre proces i forhold til forkyndelsen.

Ved modtagelse af anmodningen om forkyndelse i politikredsens eftersøgningsafdeling blev sigtede i sagen forsøgt truffet telefonisk og siden personligt på bopælen, dog uden at den pågældende blev truffet.

Ved en fejl blev anmodningen om forkyndelse ved arbejdstids ophør fredag ikke videregivet til politiets vagtcentral med henblik på yderligere forsøg på forkyndelse i løbet af lørdag den 27. juni 2015, hvorfor forkyndelse først skete efter udløb af den to måneders frist, der gælder for omgørelse af en påtaleopgivelse.

Københavns Vestegns Politi har beklaget, at der ikke skete rettidig forkyndelse i sagen. Statsadvokaten i København har desuden beklaget, at statsadvokaten ved behandlingen af sagen ikke var opmærksom på, at omgørelsesfristen rettelig var den 22. juni 2015.

Københavns Vestegns Politi har i anledning af nærværende sag indskærpet vigtigheden af korrekte datoangivelser og skærpet opmærksomhed på omgørelsesfrister over for medarbejdere i kredsen. Københavns Vestegns Politi har desuden beklaget forløbet over for "Amanda".

Københavns Vestegns Politi har desuden oplyst, at der i politikredsen i de senere år er taget en række skridt til at effektivisere

eftersøgningen af personer, der er efterlyst til forkyndelse, anholdelse, afsoning mv.

Således er politikredsens eftersøgningsteam blevet opnormeret, ligesom opgaven i dag er samlet under kredsens Drifts- og Visitationscenter. Dette sikrer både driftsledelse og driftsstyring i teamet, ligesom det i højere grad gør det muligt at indsætte de nødvendige ressourcer til at udfinde de personer, der f.eks. søger at unddrage sig myndighedernes opmærksomhed.

Det bemærkes endvidere, at reglerne om forkyndelse er ændret, således at der efter retsplejelovens § 724, stk. 2, i dag alene skal være givet meddelelse om omgørelsen via Digital Post eller sendt anbefalet brev om dette. Afgørelser om omgørelse skal således ikke længere forkyndes.

3. ”Cecilie”-sagen

Københavns Politi har oplyst, at man den 19. juni 2011 modtog en anmeldelse indgivet af den forurettede om, at hun havde været udsat for trusler og tvunget til oralsex. Sagen blev oprettet på et undersøgelsesnummer i politiets systemer, og der skete samme dag afhøring af den forurettede.

Ifølge registreringer i politiets sagsstyringssystem blev sagen henlagt den 9. juli 2014. Det fremgår ikke, om den forurettede på dette tidspunkt blev orienteret om, at sagen blev henlagt.

På baggrund af statsadvokatens gennemgang af alle undersøgelsessager, der blev henlagt i 2014, blev Københavns Politi i februar 2016 opmærksom på sagen, herunder at der ikke var foretaget afhøring af den mistænkte i sagen. Af registreringer i politiets sagsstyringssystem (POLSAS) fremgår det, at Københavns Politi den 5. juli 2016 konstaterede, at sagens akter var bortkommet.

Der blev efterfølgende foretaget afhøring af den mistænkte i sagen den 31. oktober 2016. Det fremgår af afhøringsrapporten, at der skete afhøring uden sigtelse, men at den mistænkte blev gjort opmærksom på, at han ikke havde pligt til at udtale sig, ligesom han blev vejledt om muligheden for advokatbistand.

Københavns Politi besluttede herefter ved afgørelse af 14. november 2016 at indstille efterforskningen i sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2. Den forurettede modtog skrivelse af samme dato, hvori hun blev orienteret om afgørelsen og muligheden for at klage.

Statsadvokaten i København har supplerende oplyst, at sagen ikke ses at være påklaget.

Københavns Politi har oplyst, at der igennem en årrække har været et stort og vedvarende fokus på hurtig og korrekt behandling af alle personfarlige sager, herunder fokus på hvordan den forurettedes retsstilling i disse sager kan styrkes og forbedres. Dette har bl.a. medført, at den forurettede nu som udgangspunkt tildeles en kontaktperson i politiet, ligesom der i retsplejelovens § 741 a er indført en udvidet mulighed for beskikkelse af en bistandsadvokat til den forurettede i sager om seksualforbrydelser. Der er i politi og anklagemyndighed endvidere stort fokus på tidlig beskikkelse af en bistandsadvokat for den forurettede, således at bistandsadvokaten f.eks. kan deltage i afhøringer hos politiet samt bistå med råd og vejledning til den forurettede igennem hele straffesagskæden.

I sager om seksualforbrydelser underrettes alle forurettede skriftligt om udfaldet af deres anmeldelse til politiet, uanset om efterforskningen standses efter retsplejelovens § 749, stk. 2, om sagen påtaleopgives i medfør af retsplejelovens § 721, eller om der rejses tiltale i sagen. Der er endvidere i anklagemyndigheden stort fokus på, at afgørelser i sager om seksualforbrydelser skal ledsages af en god begrundelse, således at den forurettede modtager en grundig og fyldestgørende afgørelse i alle sager.

Det er endvidere blevet besluttet i politikredsen, at alle voldtægtssager i Københavns Politi skal behandles i Advokaturen for Personfarlig Kriminalitet (APK) for at sikre, at sagerne behandles ens og af medarbejdere med tilstrækkelig juridisk specialviden om sagskategorien. Heraf følger også, at APK træffer afgørelse i alle voldtægtssager, uanset om efterforskningen standses efter retsplejelovens § 749, stk. 2, om sagen påtaleopgives i medfør af retsplejelovens § 721, eller om der rejses tiltale i sagen. Det er ligeledes anklagere fra APK, der møder i hovedforhandlingen i alle disse sager i retten.

4. ”Sophie”-sagen

Østjyllands Politi har oplyst, at den i artiklen omtalte ”Sophie” den 21. december 2018 fremsatte begæring til Østjyllands Politi om, at der blev meddelt et tilhold til hendes ekskæreste. Den 21. december 2018 udstedte Østjyllands Politi et strakstilhold til den pågældende.

Den 3. april 2019 oplyste Østjyllands Politi ”Sophie” om, at det udstedte strakstilhold var ugyldigt, da ekskæresten ikke var blevet partshørt inden udstedelse af strakstilholdet. Østjyllands Politi oplyste samtidig, at politiet havde genoptaget sagen om tilhold, og at ekskæresten den 27. marts 2019 var meddelt et ordinært tilhold gældende i 5 år. Den 20. september 2019 meddelte Østjyllands Politi ”Sophie”, at det ordinære tilhold var ugyldigt, da tilholdet ikke var forkyndt korrekt for ekskæresten. Den 23.

september 2019 blev ekskæresten meddelt et nyt tilhold gældende i 5 år.

De væsentlige sagsbehandlingsfejl i forbindelse med udstedelse af strakstilholdet den 21. december 2018 og det ordinære tilhold den 27. marts 2019 medførte, at Østjyllands Politi opgav påtale mod ekskæresten for flere overtrædelser af de to tilhold, der var begået før den 23. september 2019.

Den 22. februar 2022 blev ekskæresten idømt fængsel i 8 måneder for bl.a. flere forhold af vold mod "Sophie" og to overtrædelser af tilholdet af 23. september 2019. De to overtrædelser af tilholdet blev begået henholdsvis den 16. november 2019 og den 18. december 2019.

Dommen er anket til Vestre Landsret. Sagen er p.t. ikke berammet.

Østjyllands Politi har oplyst, at der i oktober 2019 – på baggrund af den konkrete sag – blev afholdt et møde mellem den fagsvarlige anklager og den politiafdeling, som havde behandlet sagen. På mødet blev reglerne for forkyndelse gennemgået, og der blev som opfølgning på mødet udarbejdet en ny lokal forkynelsesformular med henblik på at sikre korrekt forkyndelse i alle sager. Endvidere omorganiserede politikredsen sit arbejde med sagsbehandling af tilholdssager.

Østjyllands Politi har desuden oplyst, at tilholdssager løbende har været og fortsat er et emne på anklagemyndighedens tilsynsbesøg i de relevante politiafdelinger, og anklagemyndigheden fulgte op på den konkrete sag i forbindelse med et tilsynsbesøg den 22. oktober 2019. Endelig har Ledelsessekretariatet i Østjyllands Politi ved afgørelse af 16. december 2022 udtalt kritik af politiets dispositioner i forbindelse med udstedelse af strakstilholdet af 21. december 2018 og tilholdet af 27. marts 2019.

Østjyllands Politi har endvidere oplyst, at politikredsen den 1. januar 2023 – med henblik på at opnå en mere ensartet praksis og for at sikre, at borgerne i Østjylland oplever en bedre sagsbehandling af tilholdssager – oprettede en ny enhed, der beskæftiger sig specifikt med tilholdssager. Målet med den nye enhed er at sikre en høj faglighed og kvalitet i sagsbehandlingen af tilholdssager, herunder sikre at der ikke sker væsentlige sagsbehandlingsfejl under sagernes behandling. I den nye enhed behandles tilholdssager af særligt udpegede polititjenestemænd, der har de nødvendige faglige kompetencer til at behandle sagerne. Polititjenestemændene skriver udkast til afgørelse om tilhold mv., hvorefter disse udkast kvalitetssikres og underskrives af en politikommissær tilknyttet sektionen. Der er endvidere i

anklagemyndigheden udpeget en fagansvarlig anklager for området. De sagsbehandlende polititjenestemænd eller politikommissærer kan bl.a. drøfte tvivlsspørgsmål mv. i tilholdssager med den fagansvarlige anklager og forelægge alle strakstilhold for den fagansvarlige anklager efter udstedelsen. Den fagansvarlige anklager behandler som udgangspunkt alle klager over tilhold mv. og foretager i forbindelse med forelæggelse af strakstilhold og ved behandling af klagesager kvalitets- og legalitetskontrol med området.

Østjyllands Politi har endelig oplyst, at det er væsentligt for politikredsen at fastholde fokus på at sikre korrekt sagsbehandling af tilholdssager, og at behandlingen af tilholdssager derfor også i 2023 er en del af Østjyllands Politis lokale tilsynsplan.

Statsadvokaten i Viborg har vurderet, at der med de ovenfor beskrevne tiltag er taget relevante initiativer, der kan medvirke til, at lignende fejl ikke bliver begået i fremtiden.

Statsadvokaten i Viborg har endvidere oplyst, at tilholdssager indgår som led i statsadvokatens løbende tilsynsarbejde med politikredsen, da klager over meddelte tilhold kan påklages til statsadvokaten, jf. tilholdslovens § 15.

5. ”Marie”-sagen

Nordjyllands Politi har bl.a. oplyst, at sagen omhandler en anmeldelse om voldtægt af en 16-årig kvinde ”Marie” begået den 8. februar 2020 mellem ca. kl. 01.39 og kl. 9.00 i Aalborg efter en bytur i Jomfru Ane Gade. Anmeldelsen blev indgivet af kvindens far, der blev vejledt om, at han sammen med kvinden skulle møde personligt op på politigården i Aalborg, så efterforskningen kunne indledes med det samme. Ved anmeldelsen blev det oplyst, at ”Marie” muligvis var blevet udsat for ”drugging”.

Kvinden blev samme eftermiddag personundersøgt af en læge fra Retsmedicinsk Institut, og der blev i den forbindelse udtaget en blodprøve. Resultatet af blodprøven viste ikke tegn på indtagelse af euforiserende eller bedøvende stoffer. Der var alene tegn på indtagelse af almindelig Panodil. Under efterforskningen blev der i øvrigt foretaget en række yderligere efterforskningsskridt, bl.a. afhøringer af kvinden, kvindens veninde samt den mistænkte mand. Der blev endvidere rekvireret overvågning fra Jomfru Ane Gade. Der blev ikke foretaget ransagning af den mistænkte mands bopæl, og der blev ikke rekvireret videoovervågning fra diskoteket, hvor kvinden og den mistænkte mand mødtes.

Kvindens far samt kvindens bistandsadvokat fremsatte under efterforskningen et ønske om, at der blev udtaget en hårprøve fra

kvinden, hvilket Nordjyllands Politi ikke efterkom, idet en retskemiker ved Retskemisk Institut oplyste, at sandsynligheden for at finde andre stoffer ved en hårprøve var minimal/ikke eksisterende, da man ikke havde fundet spor efter stoffer ved blodprøven.

Nordjyllands Politi traf den 6. april 2020 afgørelse om at indstille efterforskningen i sagen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 2.

Statsadvokaten i Viborg har supplerende oplyst, at kredsens afgørelse om at indstille efterforskningen blev tiltrådt den 27. maj 2020, idet statsadvokaten efter en vurdering af sagens samlede omstændigheder ikke fandt grundlag for at træffe afgørelse om, at efterforskningen skulle fortsætte. Statsadvokaten lagde i den forbindelse vægt på bl.a. vidneforklaringerne og den retsmedicinske personundersøgelse, der blev foretaget umiddelbart efter anmeldelsen.

Der er ikke iværksat konkrete initiativer på baggrund af sagen. Nordjyllands Politi har dog oplyst, at politikredsen i anden anledning har gennemset procedurer for anmeldelse af sager om drugging og udarbejdet et actioncard på området. Nordjyllands Politi har desuden oplyst, at der generelt i sager om drugging er fokus på, hvorvidt der forefindes stoffer hos gerningspersonen. Iværksættelse af konkrete efterforskningsskridt i den enkelte sag vil dog fortsat bero på en konkret politifaglig vurdering ud fra sagens samlede oplysninger.

6. ”Emma”-sagen

Nordsjællands Politi traf den 30. juli 2021 afgørelse om at opgive påtalen mod sagens person for den 6. juni 2021 at have begået voldtægt mod ”Emma” i klitterne ved Hornbæk Havn.

Ved afgørelse af 16. september 2021 omgjorde Statsadvokaten i København politikredsens afgørelse og besluttede, at politiet skulle rejse tiltale mod den pågældende.

I den pågældende sag skete der en menneskelig fejl, som desværre førte til, at sagens ene part ikke – i tide – blev underrettet om, at statsadvokaten vurderede, at der var grundlag for at rejse tiltale i sagen, og at den pågældende derfor skulle møde i retten.

Under kortlægning af forløbet viste det sig, at det af den medarbejder, der behandlede sagen, blev lagt til grund, at vedkommende ikke kunne modtage Digital Post. Derefter blev der efter sædvanlig praksis udarbejdet et anbefalet brev adresseret til sagens person, men det blev ikke anført, at vedkommende boede ”C/O” på adressen. Da brevet kom retur til statsadvokaten den 23. september 2021 påstemplet ”ubekendt på adressen”, fandt

man desværre ikke anledning til på ny at undersøge den pågældendes adresseforhold, hvorfor omgørelsen ikke blev meddelt for sagens person inden fristens udløb.

Fejlen blev opdaget i november 2021, hvor forsvareren i sagen nedlagde påstand om, at straffesagen skulle afvises, da omgørelsesfristen var overskredet, hvilket statsadvokaten måtte tilslutte sig.

Der har – som det fremgår – været tale om flere ekspeditionsfejl i forbindelse med behandlingen af sagen hos Statsadvokaten i København, hvilket statsadvokaten efterfølgende meget har beklaget over for den forurettede i sagen gennem dennes bistandsadvokat.

Statsadvokaten har efterfølgende indskærpet og præciseret de skriftlige retningslinjer for behandlingen af sager, hvor der skal meddeles en omgørelse for en person, der har været sigtet, jf. retsplejelovens § 724, stk. 2. Statsadvokaten har endvidere indført en regel om, at der foretages kvalitetskontrol af alle omgørelsessager, således at proceduren kontrolleres af en faglig ansvarlig medarbejder, så der altid er to sæt øjne på alle omgørelsessager.”

2. Justitsministeriet kan for så vidt angår adgangen til at få erstatning oplyse, at efter dansk rets almindelige principper om erstatning uden for kontrakt kan den, der som følge af en andens handlinger eller undladelser er blevet udsat for skade og derved har lidt et økonomisk tab, rette et erstatningskrav mod den, der har forvoldt skaden. Det gælder også i situationer, hvor en eventuel skade er forvoldt af en offentlig myndighed.

Det er en forudsætning for at ifalde erstatningsansvar, at det fornødne ansvarsgrundlag er til stede. Dansk rets almindelige ansvarsgrundlag er culpa, dvs. at der indtræder ansvar for skade, som er forvoldt ved forsætlig eller uagtsom adfærd. Skadevolderen skal således have handlet i strid med almindelige adfærdsnormer, og dette skal kunne bebrejdes vedkommende.

Udover at der skal foreligge et ansvarsgrundlag, er erstatningsansvar betinget af, at der er årsagssammenhæng (kausalitet) mellem den indtrådte skade og det ansvarspådragende forhold. Den skadevoldende handling skal være årsag til skadens indtræden.

Herudover forudsætter et erstatningsansvar, at skaden er en påregnelig (adækvat) følge af den skadevoldende handling. Skader, der er helt atypiske og

tilfældige i forhold til den risiko, som blev fremkaldt ved den skadevoldende handling, falder normalt uden for erstatningspligten.

Det er fastsat i erstatningsansvarsloven, hvilke poster en skadelidt kan få erstatning eller godtgørelse for. Det er muligt at få tortgodtgørelse, hvis skadelidte har været udsat for en retsstridig krænkelse af eksempelvis sin ære eller person, jf. erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1.

Ved ”tort” forstås i almindelighed en krænkelse, der er egnet til at påvirke skadelidtes selv- og æresfølelse, dvs. en persons opfattelse af eget værd og omdømme. Eksempler fra retspraksis på typetilfælde, der berettiger til tortgodtgørelse, er bl.a. frihedsberøvelse, krænkelse af privatlivets fred, voldtægt eller andre seksuelle krænkelse. Det er efter erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1, en forudsætning, at der er tale om en retsstridig krænkelse. Dette indebærer, at der foreligger en culpøs krænkelse af en vis grovhed. Det er ikke en betingelse, at krænkelsen er strafbar, men betingelsen om en culpøs krænkelse af en vis grovhed vil normalt være opfyldt i de tilfælde, hvor der foreligger en strafbar krænkelse.

Efter retsplejelovens § 1018 h kan erstatningskrav, der på grundlag af dansk rets almindelige erstatningsregler rejses af sigtede, domfældte eller andre i anledning af strafferetlig forfølgning, på begæring behandles efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 a. Det bemærkes, at en eventuel mulighed for at få et erstatningskrav behandlet i overensstemmelse med reglerne i retsplejelovens kapitel 93 a ikke udelukker et søgsmål i den borgerlige retsplejes former. Det bemærkes endvidere, at forskellen på et almindeligt civilt erstatningskrav og et erstatningskrav omfattet af § 1018 h alene er den proces, hvormed kravet behandles.

Det følger af retsplejelovens § 1018 e, stk. 1, 1. pkt., at det er statsadvokaten, der træffer afgørelse vedrørende krav om erstatning i medfør af retsplejelovens kapitel 93 a. Klager over afgørelser truffet af statsadvokaterne vedrørende krav om erstatning behandles af Rigsadvokaten, jf. stk. 3.

Imødekommes erstatningskravet ikke ved en afgørelse truffet af rigsadvokaten, kan den erstatningsøgende inden to måneder efter meddelelse om afslaget begære kravet indbragt for den byret, som har pådømt straffesagen, jf. § 1018 f, stk. 1. Sagen indbringes herefter for retten af vedkommende statsadvokat. Har straffesagen ikke været pådømt, indbringer statsadvokaten sagen i den retskreds, hvori den pågældende foranstaltning er besluttet, eller

ved den erstatningssøgendes hjemting. Erstatningssagen behandles i strafferetsplejens former, jf. stk. 3.

Efter § 1018 f, stk. 2, beskikkes der en advokat for den erstatningssøgende på dennes begæring.

3. Det berører mig dybt at høre om kvindernes fortællinger og de fejl, der er blevet begået. Det er skadeligt for tilliden til vores retssamfund, at der sker så alvorlige fejl hos politiet og anklagemyndigheden. Og det er ulykkeligt for de forurettede, som står tilbage med en krænket retsfølelse, når de ikke bliver grebet af de myndigheder, der netop er sat i verden for at hjælpe dem.

Hvor end jeg gerne ville, kan jeg desværre ikke udstikke en garanti mod, at der i fremtiden bliver begået fejl – hverken i politiet, anklagemyndigheden eller på andre områder. Politikredsene løfter på daglig basis en stor og samfundsvigtig opgave. Hvert år behandler politikredsene tusindvis af sager, og så længe der er mennesker involveret, er der også en vis risiko for fejl.

Det er en prioritet for mig som justitsminister, at politiet og anklagemyndigheden lærer af deres fejl og løbende arbejder for at gøre det bedre. Jeg har i den forbindelse noteret mig, at politiet og anklagemyndigheden som følge af de konkrete sager har iværksat en række initiativer for at minimere risikoen for, at de fejl, der er blevet begået, sker igen. Jeg forventer desuden, at politikredsene løbende udveksler erfaringer og sikrer læring af hinanden.

Derudover er det vigtigt, at vi fra politisk hold understøtter de tiltag, der er iværksat lokalt. Som det fremgår af den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 418 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, har der igennem de seneste år været et markant fokus på politiets møde med de forurettede. Med flerårsaftalen for politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023 har vi eksempelvis iværksat flere initiativer, der skal styrke politiets og anklagemyndighedens indsatser på dette område. Der er bl.a. oprettet specialiserede teams i samtlige landets politikredse med henblik på at løfte kvaliteten i politikredsens behandling af sager om eksempelvis stalking og voldtægt. Herudover er der både i politiet og anklagemyndigheden oprettet uddannelses-tilbud om anvendelse af traumeinformeret praksis.

Mange af de iværksatte tiltag er kommet til, efter de omtalte fejl har fundet sted. Jeg håber og tror, at vi over tid vil se en effekt af de nye tiltag – både

når det kommer til at minimere risikoen for fejl, og når det kommer til sikre et generelt løft af politikredsens sagsbehandling i mødet med forurettede.

Med hensyn til spørgsmålet om erstatning eller godtgørelse til de berørte personer vil jeg foretage en høring af vores nabolande med henblik på at indsamle viden om regler og praksis på området. På den baggrund vil jeg overveje, om der er behov for at igangsætte yderligere initiativer.